

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 47/2015
24.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер Поповић, Браниславе Апостоловић, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у спору по тужби тужилаца Б.Ц. из С., С.О. из С., М.А. из Т., Н.К. из С., Ј.Ш. из С., З.М. из С., В.Т. из С., Б.Б. из С., С.Б. из С. и Ј.О. из С., које све заступа пуномоћник З.П., адвокат из К., против туженог А.п. Е. АД у стечају из С., кога заступа пуномоћник Г.В., адвокат из Н.С., ради утврђења потраживања у укупном износу од 2.754.733,90 динара, одлучујући о ревизијама парничних странака, изјављеним против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.4108/14 од 17.09.2014. године, у седници већа одржаној дана 24.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиља С.О. и В.Т. из С, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.4108/14 од 17.09.2014. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ ревизија туженог изјављена против решења о трошковима из става III изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.4108/14 од 17.09.2014. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог А. п. Е АД у стечају из С. изјављена против решења о тршковима садражног у ставу трећем изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.4108/14 од 17.09.2014. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Сомбору П бр.45/14 од 20.03.2014. године, у ставу један изреке, делимично је усвојен прецизирани тужбени захтев тужилаца а ставом два изреке утврђено је да је основано потраживање на основу накнаде штете тужилаца, у износима ближе наведеним у ставу другом изреке пресуде. Ставом трећим изреке одбачена је тужба тужилаца истакнута против туженог, са тужбеним захтевом за утврђење да је основано потраживање по основу накнаде штете тужиоца, у износима ближе опредељеним у овом ставу

изреке пресуде. Ставом четири изреке обавезан је тужени да надокнади тужиоцима трошкове парничног поступка у укупном износу од 2.037.500,00 динара односно да надокнади сваком тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од по 203.750,00 динара.

Привредни апелациони суд пресудом Пж бр.4108/14 од 17.09.2014. године делимично одбија као неосновану жалбу туженог и потврђује пресуду Привредног суда у Сомбору П бр.45/14 од 20.03.2014. године у делу става један изреке и у делу става два у којима је делимично усвојен прецизирани тужбени захтев и утврђено да је основано потраживање по основу накнаде штете тужилаца у износима, ближе наведеним у изреци. Ставом другим преиначује наведену првостепену пресуду у делу става један и у делу става два којима је делимично усвојен прецизирани тужбени захтев и утврђено као основано потраживање тужила С.О. и В.Т. тако што одбија као неоснован тужбени захтев тужила за утврђење потраживања према туженом по основу накнаде штете и то тужиле С.О. у износу од 289.424,00 динара са законском затезном каматом од 01.01.2008. па до исплате и тужиле В.Т. у износу од 279.787,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2008. па до исплате. Ставом трећим преиначује решење о трошковима поступка из става четири изреке првостепене пресуде тако што обавезује туженог да тужиоцима првог, трећег, четвртог, петог, шестог, осмог, деветог и десетог реда на име трошкова првостепеног поступка плати износ од по 200.968,75 динара. Обавезује тужиле С.О. и В.Т. да туженом на име трошкова првостепеног поступка солидарно плате износ од 183.000,00 динара. Ставом четвртим обавезани су тужиоци С.О. и В.Т. да туженом на име трошкова другостепеног поступка солидарно плате износ од 52.992,00 динара.

Против наведене пресуде у делу одлуке о трошковима тужени изјављује ревизију с позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Тужиле С.О. и В.Т. изјављују благовремену и дозвољену ревизију против другостепене пресуде, због погрешне примене материјално-процесног права.

У одговору на ревизију туженог, тужиле предлажу да се иста одбаци као недозвољена.

Одредбом члана 404. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 55/14) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ове ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Оцењујући дозвољеност изјављене посебне ревизије туженог, Врховни касациони суд је закључио да нису испуњени процесни услови за

одлучивање у смислу члана 404. Закона о парничном поступку. Ово стога што се парнични трошкови одређују у сваком конкретном случају, због чега се због природе таквих трошкова не може уједначавати судска пракса, а такође и нема потребе за разматрањем правних питања од општег интереса или питања у интересу равноправности грађана нити потребе за новим тумачењем права, због чега суд није дозволио одлучивање о посебној ревизији туженог.

То су разлози због кога је одлучено као у изреци под два.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије туженог у смислу члана 420. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 55/14) и закључио да ревизија туженог није дозвољена из следећих разлога:

Чланом 420. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да странке могу изјавити ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Ревизија против решења из става 1. овог члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде. У члану 28. истог закона прописано је да ако је за утврђивање стварне надлежности, права на изјављивање ревизије и у другим случајевима прописаним у овом закону меродавна вредност предмета спора као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева. Камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир ако не чине главни захтев.

Имајући у виду цитиране законске одредбе ревизија туженог која је изјављена против правноснажне одлуке првостепеног суда којим је одлучено о трошковима парничног поступка није дозвољена.

То су разлози због којих је одлучено као у изреци пресуде под три.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан одредбом члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 55/15) и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужила није основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка које би могле представљати основ за уважавање ревизија тужила нема.

Предмет тужбеног захтева су појединачна потраживања тужилаца као бивших радника туженог на име накнаде штете у висини разлике између исплаћене отпремнине и отпремнине коју би остварили да им је тужени правилно обрачунао године стажа.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је пре доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцима, приступио решавању вишка запослених доношењем Програма за решавање вишка запослених. У том смислу је спровео анкету на начин да је тужиоцима понудио на потпис изјаве датиране са 19.09.2006. године, које су садржале више понуђених опција из Програма за решавање вишка запослених код туженог. Тужиоци су се поред понуђене четири опције за остварење права на новчану накнаду у трајању сразмерно дужини стажа осигурања определили и заокружили другу опцију за исплату новчане накнаде у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања по средњем курсу на дан исплате, јер им је од стране туженог било предочено да имају мање од 10 година стажа у моменту опредељења, односно одобрења Програма за решавање вишка запослених на дан 13.09.2007. године и да не могу остварити отпремнину по првој опцији. Тужени је приликом избора опција за исплату отпремнине узимао у обзир само стаж осигурања за који је плаћен допринос, док период за који нису плаћени доприноси није рачунао, чиме су тужиље стављене у неповољнији положај. Тужиоци су претрпели штету у висини разлике између исплаћених износа по основу отпремнине по другој опцији и отпремнине коју би остварили по првој опцији да је тужени правилно обрачунао стаж тужиоцима. Сви тужиоци су у моменту доношења решења о отказу уговора о раду дана 20.12.2007. године имали 10 година стажа па су на тај начин оштећени радњама туженог.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев (међу којима и захтев тужиља), утврдио потраживања тужилаца у досуђеном износу из разлога што је обавеза послодавца била да поштује своје обавезе које налаже закон посебно имајући у виду уплату доприноса по основу ПИО, уплату доприноса по основу обавезног здравственог осигурања, обавезу исплате зараде и других примања из радног односа. Како тужени није измирио законом предвиђене обавезе то је проузроковало настанак штете за тужиоце. Тужени је ускратио право тужиоцима на оно што им по закону припада и на тај начин довео у заблуду тужиоце да се определе уместо за повољнију опцију под тачком 1 за опцију под тачком 2. Тиме је скривио штету коју су претрпели тужиоци а која се огледа у висини разлике између исплаћене отпремнине и отпремнине коју би остварили да им је тужени обрачунао навршене године стажа.

Другостепени суд у одлуци о жалби туженог делимично изражава другачији правни став. Правни став по коме је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев тужилаца Б.Ц. и М.А., Н.К., Ј.Ш., З.М., Б.Б., С.Б. и Ј.О., јер је неспорно да су тужиоци у моменту доношења решења о отказу уговора о раду дана 20.12.2007. године имали преко 10 година радног стажа. У погледу тужиља С.О. и В.Т., другостепени суд сматра да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права из члана 158. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05). Запослени право на отпремнину остварује само за укупно време које је провео у радном односу, а стаж осигурања који је остварен по неком другом основу као што је стаж који је остварио као предузетник, стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем (бенефицирани радни стаж) рад ван радног односа (уговор о делу привремени и повремени послови) не сматрају се временом проведеним у радном односу у смислу цитиране законске одредбе.

Тужиља О.С. је код туженог на дан отказа уговора имала уписани радни стаж од 9 година и 1 месец и 20 дана с тим да јој је дана 14.11.2007. године у радној књижици уписан радни стаж од 5 година 7 месеци и 26 дана које је остварила као предузетник. Тужиља В.Т. је на дан престанка радног односа имала укупан уписани радни стаж од 9 година, 11 месеци и 8 дана. Следом тих разлога другостепени суд преиначује првостепену пресуду и одбија захтев ових тужиља за утврђење основаним потраживања у тужбом траженом износу.

Ревидент у ревизијским разлозима изражава супротан правни став од израженог става другостепеног суда. Правни став по коме нису постојали разлози да се примени одредба члана 158. Закона о раду из разлога што су обе тужиље у збиру имале радни стаж дужи од 10 година.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове. Из одредбе члана 158. тада важећег Закона о раду произилази да запослени право на отпремнину остварује само уз укупно време које је провео у радном односу, а стаж осигурања који је остварен по неком другом основу као и онај који је остварио као предузетник, стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем рад ван радног односа се не сматра временом проведеним у радном доносу у смислу члана 158. Закона о раду. То даље значи да се код ових тужиља не може узети у обзир целокупан остварени стаж имајући у виду да се код тужиља ради и о стажу осигурања који је остварен и по неком другом основу. Тако је тужиља Остојић Снежана код туженог имала уписан радни стаж од 9 година, 1 месец и 20 дана, а на дан 14.11.2007. године у радној књижици ове тужиље је уписан радни стаж од 5 година, 7 месеци и 26 дана који је остварила као предузетник. За остварење права на отпремнину битно је то што се стаж осигурања који је остварен по неком другом основу, не сматра временом проведеним у радном односу код послодавца у смислу члана 158. Закона о раду.

Закон јасно дефинише шта се сматра временом проведеним у радном односу, а који рад не спада у ту категорију битну за остварење права на отпремнину. У складу са законом прописаним критеријумима тужиљама је правилно обрачунат радни стаж, исплаћена отпремнина, па немају право на разлику отпремнине како то правилно закључује другостепени суд.

Наводи о погрешној примени материјалног права с тога нису основани.

Како не постоје ревизијски разлози тако ни они на које се пази по службеној дужности, ревизијски суд је на основу процесног овлашћења из члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци ревизијске пресуде под један.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**